



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 126/2024-34

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavných sťažnostiach sťažovateľov **maloletej** [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej zákonným zástupcom [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], právne zastúpených advokátom JUDr. Petrom Konvičným, Rázusova 1, Košice, proti postupu Mestského súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. B4-13P/84/2018 (pôvodne konanie vedené Okresným súdom Bratislava IV pod sp. zn. 13P/84/2018) takto

r o z h o d o l :

- Postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 13P/84/2018 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Mestskému súdu Bratislava II **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. B4-13P/84/2018 konal bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľom **p r i z n á v a** primerané finančné zadostučinenie v sume každému po **2 000 eur**, ktoré **j e** im Mestský súd Bratislava II **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Bratislava II **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **442,38 eur** a zaplatiť ich právnemu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Bratislava II **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **442,38 eur** a zaplatiť ich právnemu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavným sťažnostiam **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavné sťažnosti sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka označená v záhlaví tohto nálezu sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 14. decembra 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na rodičovskú výchovu a starostlivosť podľa čl. 41 ods. 4 ústavy a práva na starostlivosť podľa čl. 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa a práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru postupom okresného súdu, eventuálne mestského súdu v napadnutom konaní označenom v záhlaví tohto nálezu. Sťažovateľka navrhuje uloženie príkazu mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov a súčasne požaduje priznanie primeraného finančného zadostučinenia v sume 10 000 eur, ako aj náhradu trov konania (sťažnosť vedená pod sp. zn. Rvp 3084/2023).

2. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto nálezu sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 14. decembra 2023 domáha vyslovenia porušenia identických práv zaručených ústavou, listinou a dohovorom s tými, ktorých porušenie namieta sťažovateľka, a to postupom okresného súdu, eventuálne mestského súdu v napadnutom konaní označenom v záhlaví tohto nálezu. Sťažovateľ navrhuje uloženie príkazu mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov a súčasne požaduje priznanie primeraného finančného zadostučinenia v sume 10 000 eur, ako aj náhradu trov konania (ústavná sťažnosť vedená pôvodne pod sp. zn. Rvp 3085/2023).

3. Uznesením ústavného súdu sp. zn. PLs. ÚS 38/2023 z 20. decembra 2023 boli veci vedené pôvodne pod sp. zn. Rvp 3084/2023 a sp. zn. Rvp 3085/2023 spojené na spoločné konanie ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 3084/2023.

4. Zo spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie vedené súdom prvej inštancie vyplýva, že predmetom napadnutého konania je rozhodovanie vo veci návrhu na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej (sťažovateľka), ktorý bol matkou maloletej sťažovateľky podaný 23. apríla 2018.

5. Uznesením ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 126/2024 z 18. marca 2024 boli ústavné sťažnosti sťažovateľov prijaté na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Argumentácia sťažovateľov

6. Sťažovatelia dôvodí, že aj napriek tomu, že návrh vo veci bol podaný ešte v roku 2018, napadnuté konanie nie je právoplatne skončené, pričom ani na súde prvej inštancie nebolo vydané meritórne rozhodnutie. Na prvých dvoch pojednávaniach sa uskutočnili len výsluchy rodičov maloletej, pričom k nariadeniu znaleckého dokazovania došlo až 5 mesiacov od pojednávania, na ktorom okresný súd prezentoval potrebu jeho vykonania. Do pozornosti dávajú skutočnosť, že

súdny znalec nedisponoval oprávnením na výkon znaleckej činnosti v odvetví poradenskej psychológie, ktoré nadobudol až 13. marca 2020. Aj napriek tomu, že znalecký posudok mal byť vypracovaný v lehote 30 dní od prevzatia spisu, bol vypracovaný až po 6 mesiacoch po nariadení znaleckého dokazovania.

7. Z dôvodu nečinnosti okresného súdu po vypracovaní znaleckého posudku podal sťažovateľ 8. februára 2021 návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhal dočasnej úpravy styku s maloletou (konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 17P/17/2021). Dňa 10. marca 2021 bol návrh sťažovateľa zamietnutý a zároveň bolo nariadené neodkladné opatrenie, ktorého predmetom bola povinnosť sťažovateľov a matky podrobiť sa odbornému poradenstvu na referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava (ďalej len „referát“). Nariadené neodkladné opatrenie nenaplnilo požadovaný cieľ, pričom maloletá nebola zapojená do priamej spolupráce.

8. Vo veci samej okresný súd v napadnutom konaní po nariadení znaleckého dokazovania vôbec nekonal. Na svojom treťom pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 13. októbra 2022, začal prekvapivo konanie o nariadení výchovného opatrenia, ktorého cieľom malo byť opätovné odborné poradenstvo poskytované nielen maloletej sťažovateľke, ale aj rodičom maloletej sťažovateľky. V príslušnom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 14P/179/2022 bol 26. januára 2023 vyhlásený rozsudok, ktorým bolo nariadené výchovné opatrenie v podobe podrobenia sa odbornému poradenstvu. Realizácia tohto výchovného opatrenia však bola zo strany matky marená, a to tak, že sťažovateľ mal možnosť sa za celú dobu stretnúť s maloletou sťažovateľkou len dvakrát, a to v celkovej dobe 10 minút. Sťažovateľ bol preto nútený podať 9. augusta 2023 návrh na výkon súdneho rozhodnutia.

9. Okresný súd dlhodobo toleruje stav odopretia práva maloletej sťažovateľky na starostlivosť zo strany sťažovateľa, ako aj práva na kontakt a sťažovateľovi odopiera možnosť realizovať svoje rodičovské práva a povinnosti, pričom svojou nečinnosťou *de facto* akceptuje protiprávne konanie matky.

10. Svojím laxným prístupom v napadnutom konaní okresný súd spôsobil, že sťažovateľ je postupne vyčleňovaný zo života maloletej sťažovateľky, pričom aktuálne hrozí nenapraviteľná ujma v rodinnom živote sťažovateľov. Sťažovatelia zdôrazňujú, že nenamietajú len prieťahy okresného súdu, ale prieťahy v konaní ako celku, resp. napádajú neprimeranosť celkovej dĺžky napadnutého konania.

11. Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľa odôvodňujú tým, že nečinnosťou, resp. neefektívnou činnosťou okresného súdu, eventuálne mestského súdu sa akceptuje protiprávne konanie matky, v ktorého dôsledku nedochádza k realizácii styku medzi sťažovateľmi, čo vážne ohrozuje vzťah medzi otcom a jeho dcérou. V konkrétnych okolnostiach veci ide o výnimočnú situáciu, keď maloletá sťažovateľka nemá možnosť byť v žiadnom kontakte so sťažovateľom už niekoľko rokov.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

12. Na výzvu ústavného súdu sa k ústavným sťažnostiam vyjadrila podaním sp. zn. Spr/22/2024 z 18. apríla 2024 predsedníčka mestského súdu, ktorá s poukazom na prehľad vo veci urobených procesných úkonov zdôraznila, že mestský súd konal po 1. júni 2023 s prihliadnutím na zaťaženosť súdnych oddelení. Ďalej akcentovala, že hoci od pridelenia veci zákonnej sudkyňi mestského súdu až po prvé pojednávanie na mestskom súde ubehlo dlhšie obdobie, s prihliadnutím na úkony smerujúce k perspektívnej realizácii styku prostredníctvom výchovného opatrenia nejde primárne o záujem na čo najskoršom skončení veci, ale o to, aby počas celého štádia rodičovského konfliktu orgány súdnej moci konali tak, aby sa vzťah rodiča s maloletým realizoval v súlade so záujmom dieťaťa (m. m. III. ÚS 144/2021). Vo veci konajúci súd priebežne vykonával úkony smerujúce k realizácii styku, a to v paralelne prebiehajúcim konaní o nariadenie výchovného opatrenia (konanie vedené mestským súdom pod sp. zn. 28P/77/2023).

13. Predsedníčka mestského súdu uviedla pre prípad rozhodovania o primeranom finančnom zadosťučinení bez ambície zbaviť sa zodpovednosti za prietahy, že k záveru o vzniku nereparovateľnej ujmy na strane sťažovateľa nie je možné dospieť, vychádzajúc len z celkovej dĺžky napadnutého konania.

14. K ústavným sťažnostiam sa vyjadrila podaním z 2. apríla 2024 aj zákonná sudkyňa, ktorá akcentovala, že vec jej bola pridelená 16. júna 2023, pričom vzhľadom na vysoký počet nevybavených vecí nebolo objektívne možné oboznámiť sa s každou pridelenou vecou v krátkom časovom intervale. Zákonná sudkyňa následne uviedla vo veci vykonané procesné úkony a v závere konštatovala, že od momentu pridelenia veci mestskému súdu tento koná plynulo a bez prietahov.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavných sťažností

15. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podania mestského súdu a obsahu ústavných sťažností sťažovateľov, berúc do úvahy skutočnosti vyplývajúce z predmetného spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie, dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV.1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote:

16. Sťažovatelia podstatnou časťou argumentácie tvrdia, že zo strany mestského súdu, eventuálne okresného súdu konajúceho v ich veci došlo k vzniku zbytočných prietahov.

17. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím

súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

18. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania (resp. strany v spore) a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k obsahovo totožnému právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

19. Pri posudzovaní prvého kritéria – zložitosti veci dospel ústavný súd k záveru, že rozhodovanie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu nemožno považovať za vec právne zložitú, keďže prameňom práva pre rozhodnutie v danej veci je predovšetkým zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý je bežne v súdnej praxi aplikovaný.

20. Z hľadiska skutkovej zložitosti prerokúvanej veci možno s prihliadnutím na konkrétne okolnosti konštatovať, že vec patrí medzi skutkovo zložitejšie, keďže ide o prípad, v ktorom účastníci konania predostreli svoje rozdielne požiadavky týkajúce sa úpravy ich práv ako rodičov k maloletej. O skutkovej zložitosti prerokúvanej veci svedčia aj skutočnosti vyplývajúce zo súdneho spisu (vysoko konfliktné správanie medzi rodičmi maloletej, ako aj potreba nariadenia znaleckého dokazovania), ako aj existencia niekoľkých konaní tých istých účastníkov vo veciach rozhodovania o nariadení výchovných opatrení (konania vedené okresným súdom pod sp. zn. 17P/17/2021 a sp. zn. 14P/179/2022).

21. Súčasťou prvého kritéria je aj povaha prerokúvanej veci. V tomto kontexte ústavný súd poukazuje aj na judikatúru ESLP, v súlade s ktorou ak sú predmetom konania vzájomné vzťahy medzi rodičmi a deťmi, konaniu o týchto vzťahoch príslušné súdy majú venovať „mimoriadnu starostlivosť, pretože procesné omeškanie v takejto veci môže mať za následok *de facto* rozhodnutie o otázke predloženej súdu ešte pred samotným rozhodnutím príslušným súdom“ (k tomu pozri rozsudok ESLP vo veci H. proti Spojenému kráľovstvu, sťažnosť č. 9580/81, rozsudok z 8. 7. 1987, § 85). V rámci tejto požiadavky sa potom podstatne mení aj pohľad na posúdenie prietáhov v predmetnej veci vo vzťahu k právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručenému čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorého účelom je, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli čomu prebieha súdne konanie (m. m. II. ÚS 66/02, II. ÚS 80/2010).

22. Vzhľadom na uvedené ústavný súd aj v tomto prípade osobitne pri svojom rozhodovaní zohľadnil predmet a účel tohto konania, ako aj povahu a rozsah ujmy, ktorá na vzájomných vzťahoch medzi rodičmi a deťmi vzniká v dôsledku zbytočných prietáhov v konaní o úprave právnych pomerov rodičov k maloletým deťom.

23. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bolo správanie s'ťažovateľov ako účastníkov napadnutého konania. Ústavný súd vo vz'ahu k maloletej s'ťažovateľke konštatuje, že táto svojím správaním neprispela k predĺženiu napadnutého konania.

24. Obdobne ani s'ťažovateľ k predĺženiu napadnutého konania svojím správaním neprispel.

25. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup súdu prvej inštalcie. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen nečinnosťou všeobecného súdu, teda takým konaním, ktoré nevedie k odstráneniu právnej neistoty (m. m. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08), ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou (m. m. IV. ÚS 22/02, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011).

26. S prihliadnutím na prehľad procesných úkonov vykonaných vo veci ústavný súd identifikoval neefektívny postup okresného súdu súvisiaci s nariad'ovaním znaleckého dokazovania. Na účely nariadenia znaleckého dokazovania, ktorého cieľom bolo zodpovedať otázky vzájomného vz'ahu medzi rodičmi a maloletou, ako aj stretávania otca s maloletou bez prítomnosti matky, bolo odročené pojednávanie, ktoré sa uskutočnilo 26. februára 2019. V apríli 2019 síce matka okresný súd informovala o mimosúdnych rokovaníach, ktoré v tom čase prebiehali medzi ňou a otcom maloletej a súčasne požiadala o odloženie nariadenia znaleckého dokazovania, no otec maloletej okresný súd v júni 2019 informoval o tom, že k dohode, čo sa týka výchovy maloletej, nedošlo, a preto zotrval na požiadavke nariadenia znaleckého dokazovania. Okresný súd nariadil znalecké dokazovanie v reakcii na podanie otca v júli 2019, no k reálnemu odovzdaniu spisu ustanovenému súdnemu znalcovi došlo až v októbri 2019, t. j. po troch mesiacoch od jeho nariadenia, čo nemožno hodnotiť ako postup efektívne smerujúci k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania. Navyše na žiadosť súdneho znalca došlo zo strany okresného súdu k opätovnému predĺženiu lehoty na vypracovanie znaleckého posudku. Aj napriek tomu, že pôvodne bola súdnemu znalcovi uložená povinnosť vypracovať znalecký posudok v lehote 30 dní od predloženia spisu, k vypracovaniu znaleckého posudku a jeho predloženiu okresnému súdu došlo až v januári 2020, t. j. po viac ako 6 mesiacoch od nariadenia znaleckého dokazovania. Navyše v januári 2020 okresnému súdu doručený znalecký posudok bol účastníkom konania zasielaný na vyjadrenie až v máji 2020, pričom okresný súd v označenom období vykonal len úkon priznania odmeny súdnemu znalcovi.

27. Dlhšou nečinnosťou okresného súdu je poznačené obdobie od júla 2020, keď bolo doručené zo strany matky vyjadrenie k znaleckému posudku, až do mája 2021, keď okresný súd doručoval návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia, ako aj obdobie od novembra 2021, keď bolo uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 20CoP/97/2021 z 29. septembra 2021 vydané vo veci neodkladného opatrenia doručované účastníkom konania, až do mája 2022, keď bola matka vyzvaná na vyjadrenie k návrhu na zmenu petitu podanému s'ťažovateľom.

28. V ďalšom priebehu napadnutého konania okresný súd postupoval plynulo, keď vykonával úkony v súvislosti s rozhodovaním o návrhoch na nariadenie neodkladných opatrení a uskutočňoval pojednávania vo veci aj s prihliadnutím na skutočnosť realizácie výchovných opatrení, ktoré boli rodičom maloletej ukladané v iných súbežne prebiehajúcich konaniach.

29. Problematická komunikácia medzi rodičmi maloletej, ktorá sa plynutím času vyostrovala, vyústila do potreby nariadenia výchovných opatrení v iných súvisiacich konaniach totožných účastníkov konania. Uznesením okresného súdu sp. zn. 17P/17/2021 z 10. marca 2021 bolo nariadené výchovné opatrenie, ktorým bola rodičom maloletej uložená povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu na referáte v rozsahu 20 hodín. Zo záverečnej správy referátu z 8. marca 2022 vyplynulo, že v rámci nariadeného výchovného opatrenia sa uskutočnili individuálne sedenia, ako aj spoločné stretnutia s oboma rodičmi, avšak maloletá nebola začleňovaná do priamej spolupráce. Zo správy vyplynul záver, že bez zlepšenia vzťahov medzi rodičmi sa nezlepší ani vzťah medzi otcom a dcérou, a preto je žiaduce pracovať predovšetkým v tejto oblasti, keďže v rámci realizovaných sedení nebolo poradensko-psychologickými prostriedkami možné s rodičmi maloletej dosiahnuť zlepšenie.

30. Existujúca vysoká konfliktnosť medzi rodičmi bola zároveň dôvodom, pre ktorý okresný súd na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 13. októbra 2022, začal konanie vo veci nariadenia ďalšieho výchovného opatrenia, ktoré bolo vylúčené na samostatné konanie vedené pod sp. zn. 14P/179/2022, v ktorom bol 26. januára 2023 vydaný rozsudok, ktorým bola rodičom maloletej uložená povinnosť podrobiť sa odbornému sociálno-psychologickému poradenstvu v Centre poradenstva a prevencie Bratislava IV (ďalej len „centrum poradenstva“) na účely obnovy vzťahu medzi sťažovateľom a maloletou. Zo správy centra poradenstva z 31. mája 2023 vyplynulo, že od začiatku spolupráce sa podarilo realizovať štyri stretnutia za účasti oboch rodičov, z toho dve za účasti maloletej, pričom ďalšie naplánované sedenia boli na žiadosť matky zrušené. Spoločné stretnutia oboch rodičov boli aj naďalej poznačené výraznými emočnými prejavmi, pričom pre pretrvávajúci konflikt medzi rodičmi bolo rodičom odporúčané zvážiť podrobiť sa psychoterapeutickej intervencii. Z ďalšej správy z centra poradenstva z 27. novembra 2023 vyplynulo, že stretnutia s rodičmi neprebiehajú, pričom bolo odporúčané, aby sa vzhľadom na závažnosť situácie zväžila spolupráca s klinickým psychológom.

31. Na podklade skutočností uvedených v bodoch 26 a 27 tohto nálezu ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd v napadnutom konaní neefektívnym postupom, ako aj nečinnosťou nezvolil taký procesný postup, ktorý by smeroval k rýchlemu rozhodnutiu vo veci samej, a tým aj k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovatelia nachádzali. Neefektívnym postupom a nečinnosťou okresného súdu tak bolo v napadnutom konaní porušené základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavný súd rozhodol v súlade s čl. 127 ods. 2 prvou vetou ústavy a § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené v bode 1 výrokovej časti tohto nálezu.

32. Následný postup mestského súdu v napadnutom konaní, na ktorý s účinnosťou od 1. júna 2023 došlo k prechodu výkonu súdnictva v predmetnej veci, nemožno hodnotiť ako neefektívny alebo nesústreďený. V júni 2023 došlo z dôvodu prechodu výkonu súdnictva k prideleniu veci novej zákonnej sudkyňi, čo súvisí s nevyhnutnou potrebou oboznámenia sa s vecou. Následný postup

mestského súdu smeroval k vedeniu rodičov k mediácii a práci v rámci tzv. Cochemského systému, ku ktorému sa uskutočnil informatívny výsluch. Vo veci prebehlo dosiaľ posledné pojednávanie 24. januára 2024, na ktorom mestský súd odporučil rodičom absolvovať dobrovoľne sociálno-psychologické poradenstvo na účely zlepšenia vzájomnej komunikácie, a 20. marca 2024 bol daný pokyn vyššiemu súdnemu úradníkovi zistiť možnosti realizácie asistovaného styku otca s dcérou v rámci projektu tzv. Cochemského systému a súčasne bol nariadený termín pojednávania na 8. júl 2024.

33. Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie v súčasnosti vedené mestským súdom nebolo do času rozhodnutia ústavného súdu o ústavných sťažnostiach právoplatne skončené, ústavný súd požiadavke sťažovateľov, aby prikázal mestskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prieťahov vyhovel tak, ako to je uvedené v bode 2 výrokovej časti tohto nálezu [§ 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde].

IV.2. K namietanému porušeniu práv na súdnu ochranu a na rodičovskú výchovu a starostlivosť, ako aj práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života:

34. Sťažovatelia namietajú v priamej príčinnej súvislosti s porušením práv na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a na prejednanie záležitosti v primeranej lehote aj porušenie ďalších práv hmotnoprávneho charakteru, ako aj práva na súdnu ochranu v zmysle tzv. *denegatio iustitiae* alebo odmietnutia spravodlivosti.

35. Vzhľadom na skutočnosti obsiahnuté v podstatnom v bodoch 29 a 30 tohto nálezu, akcentujúc vysoko konfliktnú komunikáciu medzi rodičmi vyžadujúcu si zo strany vo veci konajúceho súdu iniciovanie súvisiacich konaní medzi totožnými účastníkmi konania na účely predovšetkým sanácie vzťahov medzi rodičmi navzájom a následného zlepšenia vzťahov medzi sťažovateľom ako otcom a sťažovateľkou ako jeho dcérou, ústavný súd konštatuje, že nezistil takú intenzitu zbytočných prieťahov v napadnutom konaní, ktorá by mala za následok zásah do samotnej podstaty označených hmotných práv a umožňovala prijať záver o porušení označených práv sťažovateľov. Naopak, aktivita vo veci konajúcich súdov, či už okresného súdu, alebo mestského súdu, sa prostredníctvom nariadených výchovných opatrení v iných konaniach zamerala primárne na obnovu narušených vzťahov medzi rodičmi, čo tvorí nevyhnutný predpoklad pre následnú sanáciu vzťahu medzi otcom ako rodičom a jeho dcérou, čo logicky viedlo k predĺženiu napadnutého konania. V tomto smere ústavný súd potvrdzuje argumentáciu predsedníčky mestského súdu, podľa ktorej prvoradým v konaní týkajúcim sa maloletého nie je záujem na čo najskoršom skončení veci, ale záujem na tom, aby počas celého štádia rodičovského konfliktu orgány súdnej moci konali tak, aby sa vzťah rodiča s maloletým realizoval v súlade so záujmom dieťaťa, ktorý je leitmotívom akéhokoľvek konania, v ktorom sa rozhoduje o právnom postavení maloletého.

36. Vylúčenie možnosti vyslovenia porušenia sťažovateľmi označených práv zaručených ústavou, dohovorom a Dohovorom o právach dieťaťa vedie k záveru o nevyhovení ústavnej sťažnosti v relevantnej časti tak, ako to je uvedené v bode 6 výrokovej časti tohto nálezu (§ 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde *a contrario*).

V.

Primerané finančné zadosťučinenie

37. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04, I. ÚS 164/2018).

38. Prihliadajúc na petit ústavnej sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že sťažovatelia si uplatnili primerané finančné zadosťučinenie v sume po 10 000 eur, ktoré odôvodnili skutočnosťami bližšie uvedenými v bode 11 tohto nálezu.

39. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

40. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, prihliadajúc na jej faktickú zložitosť a berúc do úvahy neefektívnu činnosť okresného súdu, ako aj obdobia nečinnosti, povahu a rozsah práv sťažovateľov, ktoré boli porušené, predmet konania, ako aj jeho význam pre sťažovateľov so zdôraznením osobitosti veci starostlivosti súdu o maloletých, ktorá bola predmetom tohto konania, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadosťučinenia každému zo sťažovateľov v sume po 2 000 eur (bod 3 výrokovej časti tohto nálezu). Vzhľadom na priznanie finančného zadosťučinenia v sume po 2 000 eur oproti sťažovateľmi navrhovanej sume 10 000 eur vo zvyšnej časti ústavný súd ústavným sťažnostiam nevyhovel (bod 6 výrokovej časti tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

41. Ústavný súd priznal sťažovateľom (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania každému v sume 442,38 eur v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a písomné podanie ústavnej sťažnosti) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2023 v sume 208,67 eur (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2023 v sume 12,52 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Celková suma náhrady trov konania predstavuje pre každého sumu 442,38 eur (body 4 a 5 výrokovej časti tohto nálezu).

42. Vzhľadom na uvedené ústavný súd vo veci náhrady trov konania sťažovateľov rozhodol tak, ako to je uvedené v bodoch 4 a 5 výroku tohto nálezu. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

VII.

43. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. apríla 2024

Libor Duľa
predseda senátu